

2

Tema tedna

W: 121937m H: 9.483mm
Slike: Slike - Dimaagent
www.nedeljski.com

6. FEBRUARJA 2013

Britanska kraljica Elizabeta II. in nekdanji premier Tony Blair bi si lahko izmenjala izkušnje, kako je biti žrtev medijske potegavščine. / foto: AP

► **Mag. Marko Potokar, STROKOVNJAK ZA INFORMACIJSKO VARNOST:**

»Če je številka neznana ali zakrita, smo sami odgovorni za odločitev o tem, ali bomo ali ne komunicirali z osebo na drugi strani linije oziroma ali se bomo odločili za povratni klic.«

Ameriški predsednik Obama na primer prav vabi svoje državljane, da mu pišejo ali pa ga pokličejo po telefonu. Že res, da so navodila za telefoniranje Obamu preprosta, vendar povsem jasno kažejo, da do predsednika ne boste prišli zlahka. Na javno objavljeni številki telefonske centrale se oglasi avtomatski odzivnik, kjer pustite svojo telefonsko številko in željo, da bi govorili s predsednikom.

TELEFONSKE POTEGLAVŠČINE OGROŽAJO VARNOST, SO PA TUDI VSE POGOSTEJŠE

»Halo, kolega Barack, Borut iz Ljubljane tukaj«

KLIC ZA SALO

Očitno lahko kdorkoli pokliče telefonsko številko najvišjega, najbolj priljubljenega, najbolj osvoženega politika – Nazadnje je nasedel Borut Pahor

Brane Šalamon

Denimo, da bi bilo takole. Državljan Borut pravkar rešuje križanko in se mu zatakne pri geslu »tretji ameriški predsednik«. Ah, si reče po nekajminutnem premišljevanju, bom kar Obama politikal, on zagotovo ve. Pa še govori znam kot slovenski predsednik. In kliče: »Halo, kolega Barack, Borut iz Ljubljane tukaj. Oprosti, ker te motim, toda imam težavico ...«

Oprostite, tako preprosto vendarle ne gre. Seveda lahko v teoriji vsakdo pride do svojega ali katerega koli predsednika, saj so navsezadnje prav vsi v službi ljudi. Toda pravila pri komuniciranju so močno zapletena. To seveda ne velja le za najvišje predstavnike oblasti. Tudi do direktorja malo večjega podjetja boste težko prišli, najbrž tudi do urednika. Poskusite seveda lahko. Najprej se bo kajpak oglasila telefonistka, če govorimo o Beli hiši, in vas zagotovo »prepričala«, da je bolje, da govorite s kom drugim, ker predsednik »nima časa«. Izjema so pač tisti, ki so na posebnem seznamu, za katere je predsednik vedno dosegljiv, vendar še ti običajno ne kličejo na telefonsko številko, ki je javno objavljena.

Ameriški predsednik Obama na primer prav vabi svoje državljane, da mu pišejo ali pa ga pokličejo po telefonu. Že res, da so navodila za telefoniranje Obamu preprosta, vendar povsem jasno kažejo, da do predsednika ne boste prišli zlahka. Na javno objavljeni številki telefonske centrale se oglasi avtomatski odzivnik, kjer pustite svojo telefonsko številko in željo, da bi go-

vorili s predsednikom. Nato odložite telefon in počakate, da vas pokliče. Med čakanjem lahko preberete, kaj piše v drobni pisavi na dnu spletne strani ameriškega predsednika: »Prosimo, upoštevajte, da morda ne boste dobili takojšnjega ali celo nobenega odgovora predsednika ali njegovega osebja.«

Toda včasih marsikomu vendarle uspe kakšna bolj ali manj zabavna bližnjica ...

Telefonske potegavščine so stare skoraj toliko, kot je star telefon. Vsaj tisti sodobnejši, ko sta v začetku 50. let prejšnjega stoletja s takimi klici začela ameriška komedijanta **Steve Allen** in **Johnny Carson** v televizijski oddaji *The Tonight Show*.

Leta 1995 se je britanska kraljica po telefonu o še kako pomembni temi referendumu v Quebecu pogovarjala sedemnajst minut v prepričanju, da je na drugi strani predsednik kanadske vlade **Jean Chretien**. V resnici ga je posnel kanadski radijski voditelj **Pierre Brassard** in iz začetne komedije je nastala drama. Se posebej ko je bil tri leta pozneje žrtev take potegavščine britanski premier **Tony Blair**, ki pa je takoj ugotovil, da na drugi strani telefona ni **William Hague**, vodja opozicije, in vse skupaj obrnil na šalo. Radijskemu voditelju **Stevu Penku** potegavščina torej ni uspela. Vrhunec takih šal, v katere so bili vpleteni vrhunski politiki, se je pripetil leta 2003. Kubanski voditelj **Fidel Castro** se je bil po telefonu pripravljen na dolgo in široko pogovarjati z venezuelskim predsednikom **Hugom Chavezom**. V resnici je bil na drugi strani telefona **Joe Ferrero**, voditelj z radijske

postaje El ZOL iz Miamijs na Floridi, kjer **Castra** tako ali tako sovraži nekaj milijonov tamkajšnjih prebivalcev s Kube. Da je bila mera polna, so telefonsko potegavščino ponovili tako, da so poklicali **Huga Chavez** in se predstavili, da kliče **Castro**.

Takšnih in podobnih telefonskih potegavščin je bilo še veliko. Leta 2005 je španski krščanski radio klical novoizvoljenega bolivijskega predsednika **Eva Moralesa**, ki je bil prepričan, da mu želi čestitati španski predsednik **Jose Luis Rodriguez Zapatero**. Še hujska neokusna telefonska potegavščina, verjetno najbolj odmevna, ki je imela celo politične posledice, se je pripetila 1. novembra 2008. Tedaj je ameriška podpredsedniška kandidatka **Sarah Palin** je dobila

telefonski poziv francoskega predsednika **Nicolasa Sarkozyja**, kar je bil v predvolilnem času še kako pomemben klic. Govorila sta o zunanji politiki, lovu in predsedniških volitvah. Na koncu se je izkazalo, da seveda ni klical **Sarkozy**, ampak kanadski radijski komedijanta, ki sta se skrivala pod imenom **Mas-ked Avengers**. Blamaža v volilnem odboru **Palinove** je bila popolna.

Halo, gospod predsednik ...

Kako je sploh mogoče, da celo tako pomembni politiki nasedejo lažnivim telefonskim klicem in potegavščinam, zaradi katerih je potem veliko hude krvi? Ne samo v tujini, ampak tudi pri nas. Sredi poltetja leta 2010 je radijski voditelj **Radia 1 Denis Avdič** posnel te-

danega voditelja opozicije **Janeza Janša** in v njegovem imenu poklical hrvaškega premierja **Jadranko Kosor**. Kot posnemovalec **Janše** je poklical v urad **Kosorjeve** in na telefon zahteval premierko, ki je klic vrnila le nekaj minut pozneje. Sprva so lažnemu **Janšu** v kabinetu predsednice hrvaške vlade pojasnili, da je **Kosorjeva** trenutno na službeni poti. Kljub temu so ga prosili, naj pusti telefonsko številko, na katero bi mu **Kosorjeva** lahko vrnila telefonski klic. Ta se je na prošnjo v resnici odzvala in klic že čez nekaj minut vrnila kar z obiska na **Madžarskem**.

»Pri izmenjavi informacij prek telefona vsi vemo, da se osebi, ki komunicirata, navadno ne vidita, nobena od njiju običajno tudi ne ve, ali so na drugi strani prisotne tudi tretje osebe. Pri tem je popolnoma vseeno, ali je komunikacijski kanal, linija torej, dodatno tehnično zaščitena ali šifrirana, saj je samo od nas odvisno, da se prepričamo, da je na drugi strani res človek, s katerim želimo izmenjati določene informacije,« pravi **mag. Marko Potokar**, državni nadzornik za varstvo osebnih podatkov in član **ICS** ter **IPIT**.

Konec januarja je takšni telefonski šali nasedel tudi slovenski predsednik **Borut Pahor**, ki tako ali tako velja za komunikacijsko odprtega politika. **Davor Jurkotič**, voditelj hrvaške satirične oddaje **U zdrav mozak**, je poklical v kabinet slovenskega predsednika in kot **Stošič**, tajnik hrvaškega predsednika **Iva Josipovića**, nagovoril tajnico, naj ga telefonsko poveže z **Borutom Pahorjem**. Nato sta se nekaj minut »prijetno pogovarjala«, se

Srbski premier in golo mednožje

Prav posebno komunikacijo s predsednikom so si izmislili v Srbiji. V oddajo **Nemogoče misije** so povabili srbskega premierja **Ivica Dačića**. Intervju z njim je izpeljala 35-letna **Branka Knežević**, manekenka, igralka in nekdanja **Playboyeva** zajčica. Sredi pogovora je premaknila nogi, kot je to storila **Sharon Stone** v kultnem filmu **Prvinski nagon**. Tudi **Branka Knežević** ni imela oblečenih spodnjih hlač in premier se je ob vročem pogledu namuznil. Pozneje so razkrili, da je šlo pravzaprav za skrito kamero in da je bil edini cilj tega intervjuja opazovanje odziva ob prizoru gole mednožje. In kaj je pozneje povedala **Kneževićeva**? »Številne igralkice se sličijo in to ni nič takšnega. Dejstvo je, da tudi številne pevke ne nosijo spodnjih hlač, stojijo pa na dva- ali trimetrskem odru. Mislim, da je bilo vse dostojno, premier je videl, kar je moral videti.«

Bolj burni so bili odzivi iz **Dačićevega** kabineta. Premier je proti televizijski postaji sprožil kazensko ovadbo, predvajanje sporne epizode pa so ustavili. »Ljudje iz oddaje so zlorabili premierjevo zaupanje,« trdijo **Dačićevi** sodelavci.